

Analyse

Sociaal domein

1. Inhoud

1.1 Inleiding

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een groot aantal taken in het sociaal domein. Deze taken zijn vastgelegd in o.a. de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Participatiewet en de Wet publieke gezondheid. De uitvoering van deze taken hebben wij, als gemeente Kaag en Braassem, grotendeels neergelegd bij derden: via een aanbesteding, subsidie, gemeenschappelijke regeling of dienstverleningsovereenkomst. Het gaat daarbij om partners zoals De Driemaster, Tom in de buurt, het Jeugd- en gezinsteam Kaag en Braassem, Alphen aan den Rijn (Serviceplein en Rijnvicus), het Sportbedrijf en Hecht. In dit document geven we een overzicht van de huidige inrichting van het sociaal domein.

1.2 Inhoud

In deze notitie beschrijven we achtereenvolgend de volgende ontwikkelingen:

- Demografische ontwikkelingen
- Maatschappelijke ontwikkelingen:
 - Sociale basis
 - Gezondheid en veiligheid
 - Kansengelijkheid
 - Bestaanszekerheid
- Financiële ontwikkelingen Programma 2

2. Demografische ontwikkelingen

2.1 Ontwikkeling aantal inwoners

Toename aantal inwoners, aandeel 65-plussers neemt toe

Volgens de bevolkingsprognose van Primos neemt het aantal inwoners van onze gemeente tot 2040 met zo'n 4.500 mensen toe. Tegelijk zal de samenstelling van de bevolking veranderen. Het aandeel ouderen zal groeien: het percentage 65-plussers neemt toe van 22% in 2024 naar 25% in 2040. In 2028 zijn er 13% meer 65-plussers dan in 2024. Tegelijkertijd neemt ook de levensverwachting toe (de levensverwachting is onze gemeente daarnaast ook relatief hoog met 83,9 jaar), waardoor sprake is van een dubbele vergrijzing. Het aantal mensen in de werkzame leeftijd (de zogenoemde potentiële beroepsbevolking) groeit daarentegen niet mee, maar zal zelf iets afnemen: van 58% in 2024 naar 53% in 2040.

	Aantal
2024	29.168
2030	31.270
2040	33.820
2050	35.790

Tabel 1: Prognose ontwikkeling aantal inwoners Kaag en Braassem (Bron: Primos Online - Primos prognose 2024 - Gemeenten (2023))

	Prognose aantal 65+
2020	5.679
2024	6.180
2028	6.998

Tabel 2: Prognose ontwikkeling aantal inwoners 65+ Kaag en Braassem (Bron: Primos Online - Primos prognose 2024 - Gemeenten (2023))

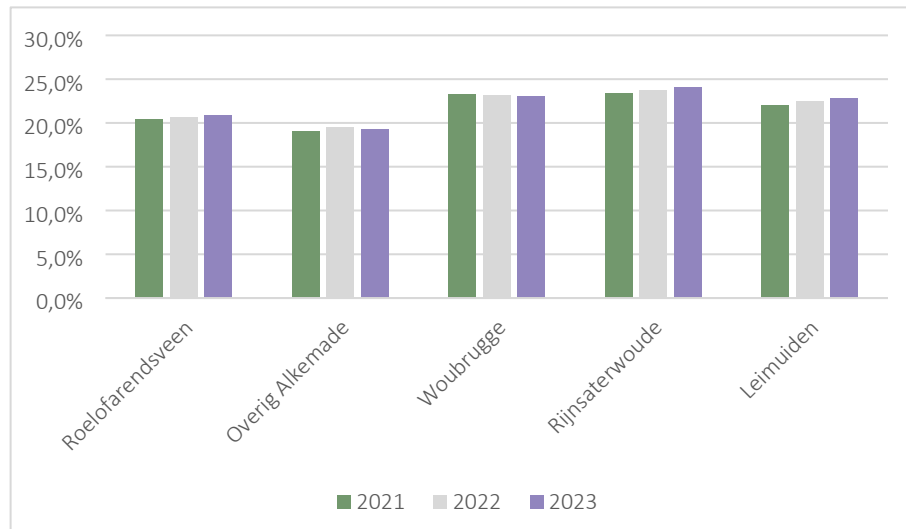
	0-19	20-64	65-plussers
2010	25%	60%	15%
2015	23%	58%	19%
2020	22%	58%	21%
2025	21%	58%	22%
2030	21%	56%	23%
2035	21%	54%	25%
2040	21%	53%	25%
2045	22%	54%	25%
2050	22%	54%	24%

Tabel 3: Prognose ontwikkeling aandeel leeftijdsgroepen (bron: Jive - Jive - Kaag en Braassem)

Verschillen tussen de kernen

Er zijn verschillen te zien tussen de dorpskernen binnen de gemeente: In Rijnsaterwoude was in 2023 12% van de inwoners 75 jaar en ouder. In “Overig Alkemade” was dit aandeel 8%.

Met name in Rijnsaterwoude en Leimuiden zie je het aantal 65-plussers de afgelopen jaren toenemen.

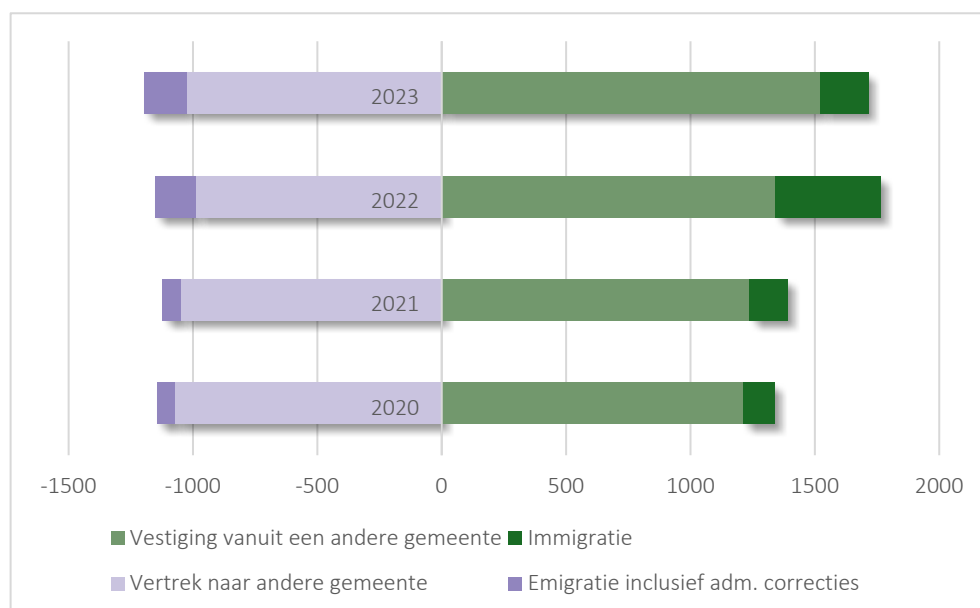

Figuur 1: Ontwikkeling aandeel 65-plussers in de verschillende wijken (bron:)

Vooral toename door vestiging vanuit andere gemeenten

Het aantal inwoners van de gemeente neemt met name toe door vestiging van inwoners vanuit een andere gemeente. In 2023 kwamen 1.520 mensen vanuit een andere gemeente in Kaag en Braassem wonen. Tegelijkertijd vertrokken er 1.000 mensen vanuit onze gemeente naar een andere gemeente.

Het aantal geboorten en overledenen per jaar is de afgelopen jaren relatief stabiel. (noot: doodsoorzaak is in steeds grotere mate hart- en vaatziekten: van 15% in 2020 naar 21% in 2023; grootste doodsoorzaak blijft “nieuwvormingen”, namelijk 27% in 2023 (was 36% in 2020).

Figuur 2: Overzicht vestiging in en vertrek uit Kaag en Braassem 2021-2023 (bron: StatLine - Regionale kerncijfers Nederland en StatLine - Bevolkingsontwikkeling; regio per maand)

	2020	2021	2022	2023	2024
Taakstelling huisvesting vergunninghouders	19	38	38	62	57

Tabel 4: Overzicht taakstelling huisvesting vergunninghouders (Bron: Huisvesting statushouders | Asielbeleid | Rijksoverheid.nl)

2.2 Ontwikkeling huishoudens

Aantal eenpersoonshuishoudens en eenouderhuishoudens neemt toe

Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt de komende jaren toe. In 2020 was 29% van de huishoudens een eenpersoonshuishouden; dit is in 2040 is dit naar verwachting 36%. In 2050 bestaat de helft van de eenpersoonshuishoudens uit mensen van 65 jaar en ouder. Ook het aantal eenouderhuishoudens neemt toe: van 17% van het totaal aantal huishoudens in 2020 (18% in 2024) naar 25% in 2050.

	2020	2021	2022	2023	2024	2030	2040
Kaag en Braassem	29%	29%	30%	30%	31%	34%	36%
Nederland	39%	39%	39%	39%	40%	40%	42%

Tabel 5: Ontwikkeling aandeel eenpersoonshuishoudens in Kaag en Braassem en Nederland (Dashboardthemas - Bevolking - Kaag en Braassem)

	2020	2021	2022	2023	2030	2040
Kaag en Braassem	17%	17%	17%	18%	21%	24%
Nederland	23%	23%	23%	23%	20%	21%

Tabel 6: Ontwikkeling aandeel eenouderhuishoudens in Kaag en Braassem en Nederland (Dashboardthemas - Bevolking - Kaag en Braassem)

2.3 Gevolgen demografische ontwikkelingen

Vergrijzing en de afname van potentiële beroepsbevolking heeft verschillende gevolgen voor de samenleving:

Groter beroep op zorg en ondersteuning

Het aantal mensen met een zorgvraag en daarmee een beroep op hulp en ondersteuning neemt toe. Wij zien dit nu al in de cijfers: het aantal huishoudens met huishoudelijke ondersteuning is in 2023 met 37% toegenomen t.o.v. 2020. Voor woonvoorzieningen geldt een toename met bijna 50%. Ook laten prognosecijfers zien dat het beroep op huisartsenzorg en wijkverpleging aanzienlijk zal toenemen de komende jaren.

Minder aanbod aan vrijwilligers en mantelzorgers

Het aantal beschikbare mantelzorgers en mogelijke vrijwilligers neemt af. De groep 50-74 jarigen biedt relatief vaak mantelzorg. De groep 85+ ontvangt relatief vaak mantelzorg. De verhouding tussen deze twee groepen is een indicator voor het aantal potentiële mantelzorgers. In 2020 waren er in onze gemeente circa 10 mantelzorgers per 85-plusser beschikbaar. In 2040 is dit afgenomen naar 4 (voor

meer informatie over mantelzorg zie H3). In deze tabel wordt de verhouding tussen inwoners van 50-75 jaar ten opzichte van 85-plussers weergegeven. De meeste mantelzorgers zijn namelijk tussen de 50 en 75 jaar en inwoners die mantelzorg ontvangen zijn meestal 85 jaar of ouder¹.

	2020	2025	2030	2040
Kaag en Braassem	10,9	10,7	8,2	4,6
Landelijk	9,5	8,3	6,4	3,9

Tabel 7: Prognose mantelzorgpotentieel (Bron: Zorgaanbod | Beschikbaarheid zorgverleners | Regiobeeld)

Toename krapte op de arbeidsmarkt

De huidige krapte op de arbeidsmarkt neemt verder toe doordat:

1. de vraag naar zorg toeneemt en het aantal werkenden afneemt². In 2020 werkte ongeveer 1 op de 7 werknemers in Nederland in de zorg. Volgens een rapport van de WRR “Kiezen voor houdbare zorg. Mensen, middelen en maatschappelijk draagvlak (Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, 2021) is in 2040 één op de vier werkenden nodig in de zorg. De toename van de zorgvraag komt o.a. door de vergrijzing en door:
 - de verwachting is dat in 2030 het aantal mensen met Alzheimer verdubbelt
 - ziektes waar vroeger mensen aan overleden zijn nu chronische ziektes geworden
 - hoge werkdruk leidt tot ziekteverzuim (ziekteverzuim is afgelopen jaren in alle sectoren binnen zorg en welzijn wel afgenomen; is nog relatief hoog bij verzorging, verpleging en thuiszorg met een verzuimpercentage van 8,8%)
2. De volgende landelijke bewegingen leiden tot arbeidsmarktvraagstukken:
 - een verschuiving van formele naar informele zorg
 - van intramurale zorg naar extramurale zorg
 - van medisch naar sociaal domein

Het is de verwachting dat er landelijk in 2034 een tekort is aan 266.000 werknemers zorg en welzijn (in 2023 was dit tekort 44.000 werknemers). In alle branches binnen zorg en welzijn wordt een steeds sneller toenemend tekort verwacht. Het grootste tekort wordt verwacht in de thuiszorg en verpleeghuiszorg, maar ook in de GGZ en de huisartsenzorg wordt een groot tekort verwacht.

Branche	Openstaande vacatures			Verwacht tekort 2034
	2022	2023	Q2 2024	
GGZ	6.200	8.150	9.800	20.800
Huisartsen en gezondheidscentra	1.300	1.300	1.000	7.400
Overige zorg en welzijn	7.450	7.250	6.850	26.300
Verzorging, verpleging en thuiszorg	18.700	18.700	21.050	82.900 (verpleeghuis en 25.300 thuiszorg)
Jeugdzorg	1.000	800	1.050	5.500
Sociaal werk	2.900	3.150	3.150	12.200
Kinderopvang	6.950	5.550	7.450	

Tabel 8: Openstaande vacatures en verwacht personeelstekort sociaal domein (Bron: StatLine - Vacatures; ontstaan, openstaand, vacaturegraad)

¹ Actielijn 2 | Indicator 18 | RIVM

² Bron: 20033_azw_samenvatting_arbeidsmarkttekorten_aef_def.pdf

Vergrijzing leidt ook tot meer dementie

Met de vergrijzing wordt ook verwacht dat het aantal mensen met dementie de komende jaren toeneemt (zie onderstaande tabel).

	Aantal	Index
2023	490	100
2030	590	120
2040	850	173
2050	1.100	224

Tabel 9: Prognose aantal inwoners met dementie met daarbij index 2023=100 (bron: Mensen met dementie per gemeente.pdf)

3. Sociale basis

3.1 Vrijwillige inzet

Relatief veel vrijwillige inzet in Kaag en Braassem

In Kaag en Braassem zetten relatief (vergeleken met het landelijk gemiddelde) veel inwoners zich vrijwillig in. Binnen de verschillende wijken is daar wel verschil in te zien.

	2022
Roelofarendsveen	25,9%
Overig Alkemade	30,9%
Woubrugge	31,1%
Rijnsaterwoude	30,0%
Leimuiden	28,7%
Kaag en Braassem	28,2%
Landelijk	23,8%

Tabel 10: Aandeel inwoners dat zich vrijwillig inzet (bron: Vrijwilligerswerk | Buurtatlas)

3.2 Mantelzorg

Relatief veel inwoners bieden mantelzorg

In 2022 boden circa 15,8% van onze inwoners mantelzorg. Dit is een hoger percentage dan twee jaar daarvoor (13,7%). Dit is een hoger percentage van het landelijk gemiddelde (13,4%) en dan het percentage van referentie-gemeenten (13,9%). Het potentieel neemt echter wel af (zie ook H2).

	2020	2022
Kaag en Braassem	13,7%	15,8%
Landelijk	13,5%	13,4%
Referentiegemeenten	14,4%	13,9%

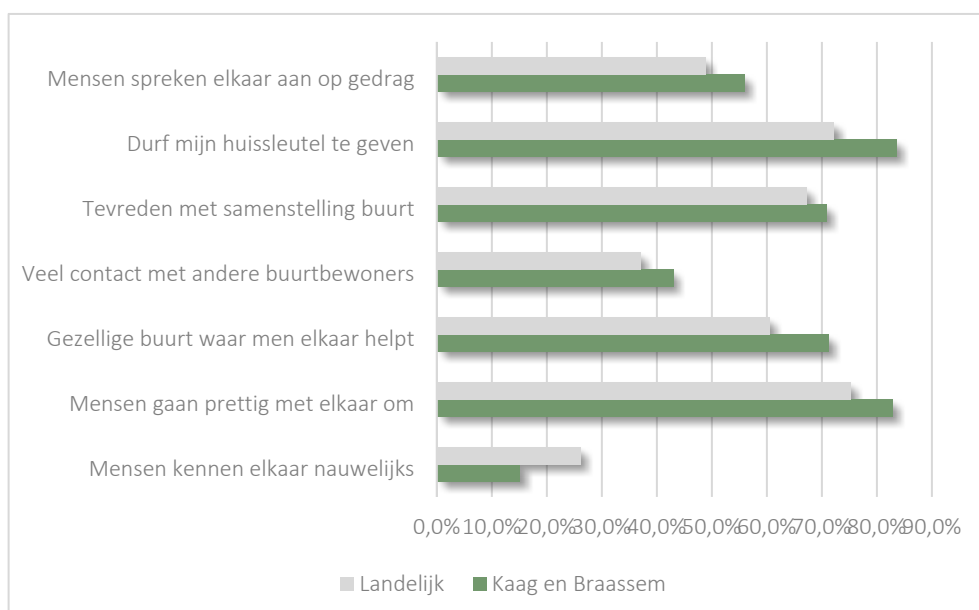
Tabel 11: Aandeel inwoners dat mantelzorg biedt (bron: StatLine - Gezondheidsmonitor; bevolking 18 jaar of ouder, regio, 2020 en 2022)

Het aantal mantelzorgers met ondersteuningsvragen neemt echter ook toe: van 84 in 2023 naar 150 in de eerste helft van 2024. Het aantal mantelzorgers dat bekend is bij Tom in de buurt is ook toegenomen van 243 in 2022 en 330 in 2023 naar 346 medio 2024. Dit heeft ook te maken met extra actie op dit vlak.

3.3 Sociale samenhang

Sociale samenhang

Inwoners van Kaag en Braassem zijn over het algemeen tevreden over de leefbaarheid van ons dorp/wijk, ook al geven ze al jaren hetzelfde cijfer voor sociale cohesie (6,8). De cijfers die in figuur staan gelden overigens voor het hele gebied van het Basisteam Kaag en Braassem van de politie. Dit omvat een groter gebied dan alleen Kaag en Braassem.

Figuur 3: Ervaren leefbaarheid in 2023 (bron: StatLine - Veiligheidsmonitor; kerncijfers, regio)

Gemis aan sociale steun

Binnen de gemeente miste in 2022 circa 1 op de 20 volwassenen sociale steun (4,8%). Dit is iets minder dan het landelijk gemiddelde van 6,4%. Dat is vooral aan de orde bij inwoners in de leeftijd van 18 tot 65 jaar.

4. Gezondheid en veiligheid

4.1 Gezondheid algemeen

De meeste inwoners ervaren hun gezondheid als (zeer) goed

Circa driekwart van de volwassen inwoners en van de jeugdigen uit klas 2/4 van het voortgezet onderwijs ervaart zijn/haar gezondheid als (zeer) goed. Jongeren van 16-25 jaar ervaren hun gezondheid minder goed.

	K&B	Nederland
Jeugdigen klas 2/4 VO (2023)	77%	80%
Jongeren 16-25 jaar (2024)	66%	63%
Inwoners 18+ (2022)	73%	69%

Tabel 12: Aandeel inwoners dat zijn/haar gezondheid als (zeer) goed ervaart (bron: eengezonderhollandsmidden.nl en waarstaatjegemeente.nl)

4.2 Mentale gezondheid

Groot deel jeugdigen en jongeren ervaren mentale problemen

De meeste jeugdigen en jongeren uit onze gemeente zijn voldoende weerbaar (>80%). Toch ervaren veel jeugdigen ook veel stress (49%) en prestatiedruk (37%). Iets meer dan de helft van de jongeren (16-25 jaar) voelt zich mentaal (zeer) gezond, voor jeugdigen ligt dit percentage hoger. Circa 31% van de jeugdigen uit klas 2/4 van het voortgezet onderwijs ervaart psychische klachten.

4.3 Sporten en bewegen

Er wordt relatief veel gesport in Kaag en Braassem

Zo'n 55% van onze volwassen inwoners sport (2022). Bijna 45% van de 65-plussers sport wekelijks. Dat is aanzienlijk meer dan het landelijk gemiddelde van 39%. Meer dan drie kwart van de jeugdigen (81%, 2023) en jongeren (76, 2024) sport wekelijks.

4.4 Alcoholgebruik

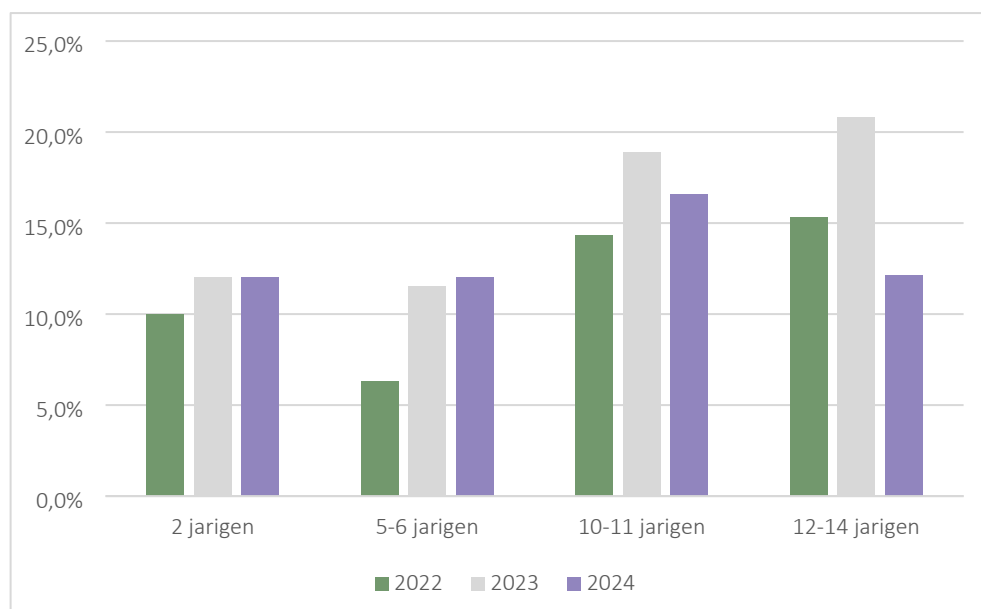
Lichte toename alcoholgebruik

Meer dan de helft van de jeugdigen uit klas 2/4 van het voortgezet onderwijs heeft ooit alcohol gedronken, 18% heeft recent binge gedronken. Dit is een toename ten opzichte van de meting daarvoor na een jarenlange daling.

4.5 Gewicht

Overgewicht neemt toe bij de jeugd

Het aantal kinderen met overgewicht nam de afgelopen jaren toe, maar bij de 10-11 jarigen en 12-14 jarigen is in 2024 weer een afname zichtbaar. Meer dan een kwart van de jongeren van 16-25 jaar heeft overgewicht en bijna de helft van de volwassenen.

Figuur 4: Aandeel jeugdigen met overgewicht (bron: eengezonderhollandsmidden.nl)

K&B	
Overgewicht 18- (2023)	14,6%
Overgewicht 16-25 jaar (2024)	27%
Overgewicht 18+ (2022)	49,5%

Tabel 13: Aandeel inwoners met overgewicht (bron: eengezonderhollandsmidden.nl en waarstaatjegemeente.nl)

4.6 Veiligheid

Aantal gestarte casussen lijkt stabiel, politie grootste melder

In 2022 en in 2023 zijn 135 casussen gestart bij Veilig thuis, dit zijn 480 gestarte casussen per 100.000 inwoners. Dit is een lager aandeel dan landelijk circa 510 gestarte casussen per 100.000 inwoners). Melders bij Veilig thuis zijn voornamelijk professionals, en dan met name vanuit de politie. Meldingen betreffen vooral kindermishandeling en (ex-)partnergeweld.

5 Kansengelijkheid

5.1 Opleiding

Relatief veel inwoners hebben een “midden” opleidingsniveau

CBS hanteert drie niveaus qua opleidingen, waarbij ze uitgaan van hoogst behaalde onderwijs:

- Laag: basisonderwijs, Vmbo, onderbouw hvo/vwo en de entreeopleiding
- Midden: bovenbouw hvo/vwo, MBO niveau 2, 3 en 4
- Hoog: hbo en WO

In onze gemeente heeft in 2022 42% een midden opleidingsniveau. Dit is hoger dan het landelijk gemiddelde. Wel zijn er aanzienlijke verschillen tussen de verschillende CBS-wijken te zien. Zo zijn er in Rijnsaterwoude relatief veel hoog opgeleiden en in “overige Alkemade” relatief veel laag opgeleiden.

	Laag	Midden	Hoog
Roelofarendsveen	28%	46%	26%
Overig Alkemade	31%	44%	25%
Woubrugge	28%	40%	32%
Rijnsaterwoude	19%	35%	46%
Leimuiden	24%	48%	28%
Kaag en Braassem totaal	28%	44%	28%
Nederland	26%	42%	32%

Tabel 14: Opleidingsniveau van inwoners per kern in 2022 (bron: StatLine - Bevolking 15 tot 75 jaar; opleidingsniveau, wijken en buurten, 2022)

5.2 Onderwijs

Aantal leerlingen op basisonderwijs is afgelopen jaren toegenomen

Het aantal leerlingen op het basisonderwijs is de afgelopen jaren toegenomen: van 2.220 in schooljaar 2021-2022 naar 2.320 in schooljaar 2023-2024 (+5%). Het is de verwachting dat dit aantal de komende jaren blijft groeien: richting 2023 neemt het aantal leerlingen op het basisonderwijs met minimaal 7% toe (hierbij is nog niet (volledig) rekening gehouden met de nieuwbouwplannen binnen de gemeente).

Aantal leerlingen dat voor verzuim gemeld wordt, neemt toe

In schooljaar 2023-2024 zijn 215 leerplichtige leerlingen uit onze gemeente voor verzuim gemeld bij het RBL. Dit is 2,5% van het totaal aantal leerlingen. Dit is een hoger aantal en aandeel dan in voorgaande jaren. Het gaat hierbij met name om leerlingen van het voortgezet onderwijs en leerlingen 18+ van het MBO.

	21-22	22-23	23-24
Basisonderwijs	5	0	9
Voortgezet onderwijs	51	63	78
MBO 18-	50	60	50
MBO 18+	62	61	73
Vavo	9	5	5
Aandeel jongeren 5-18 jaar waarbij verzuim is gemeld	1,6%	1,8%	2,5%
Totaal	177	189	215

Tabel 15: Aantal gemelde leerlingen bij RBL (bron: Jaarrapportage RBL)

Aantal thuiszitters is afgenomen

Thuiszitters kunnen in meerder categorieën worden onderverdeeld:

- Wel leerplicht, maar geen schoolinschrijving
- Wel schoolinschrijving, maar langdurig geoorloofd verzuim
- Vrijstellingen

Het aantal jeugdigen met een schoolinschrijving maar langdurig geoorloofd verzuim is toegenomen, het aantal vrijstellingen en jeugdigen zonder schoolinschrijving is afgenomen. In 2022-2023 was het aantal jeugdigen met leerplicht, maar zonder schoolinschrijving, relatief hoog. Dit heeft te maken met Oekraïne. Kinderen uit Oekraïne volgden in dat jaar mogelijk wel onderwijs, maar dan Oekraïens onderwijs (digitaal). Regionaal gezien had twee derde van de groep jeugdigen zonder schoolinschrijving een niet-Nederlandse nationaliteit (bron: Jaarrapportage RBL).

	21-22	22-23	23-24
Thuiszitters totaal	19	37	32
Wel leerplicht, geen schoolinschrijving	1	17	8
Thuiszitters met schoolinschrijving	10	11	17
<i>Aantal langdurig relatief verzuimers</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Aantal langdurig geoorloofd verzuimers</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>17</i>
Vrijstellingen op lichamelijke en/of psychische gronden	8	9	7
Percentage jongeren dat thuis zit (Kaag en Braassem)	0,5%	1,1%	0,9%
Percentage jongeren dat thuis zit regionaal	0,8%	1,3%	1,4%

Tabel 16: Aantal thuiszitters Kaag en Braassem (bron: Jaarrapportage RBL)

Psychische problematiek grootste oorzaak thuiszitters

In de jaarrapportage van het RBL is ingegaan op de oorzaken van thuiszitten. Deze informatie is niet op gemeenteniveau geboden, maar alleen op regionaal niveau. Uit de informatie blijkt dat bij de jeugdigen, die een vrijstelling hebben op grond van artikel 5a, veelal sprake is van meervoudige beperkingen (83%). Bij jeugdigen die wel een schoolinschrijving hebben, maar niet naar school gaan is de belangrijke oorzaak voor het thuiszitten psychische problematiek (82%). Op het basisonderwijs gaat het dan met name om externaliserende psychische problematiek (gedrag) en op het voortgezet onderwijs om internaliserende psychische problematiek (zoals angst, depressie, eetstoornis). Dit blijkt uit de jaarrapportage van het RBL.

Aantal voortijdig schoolverlaters neemt toe

Het aantal voortijdig schoolverlaters is afgelopen jaren in aantal toegenomen van 137 in juli 2022 naar 179 in juli 2024. Vergeleken met het landelijk gemiddelde kent onze gemeente minder voortijdig schoolverlaters.

	20-21	21-22	22-23
Kaag en Braassem	1,7	2,4	2,0
Referentiegemeenten	1,5	1,9	1,9
Nederland	1,9	2,4	2,4

Tabel 17: Aantal voortijdig schoolverlaters t.o.v. het totaal aantal onderwijsdeelnemers (bron: Waarstaatjegemeente.nl)

5.3 Jeugdzorg

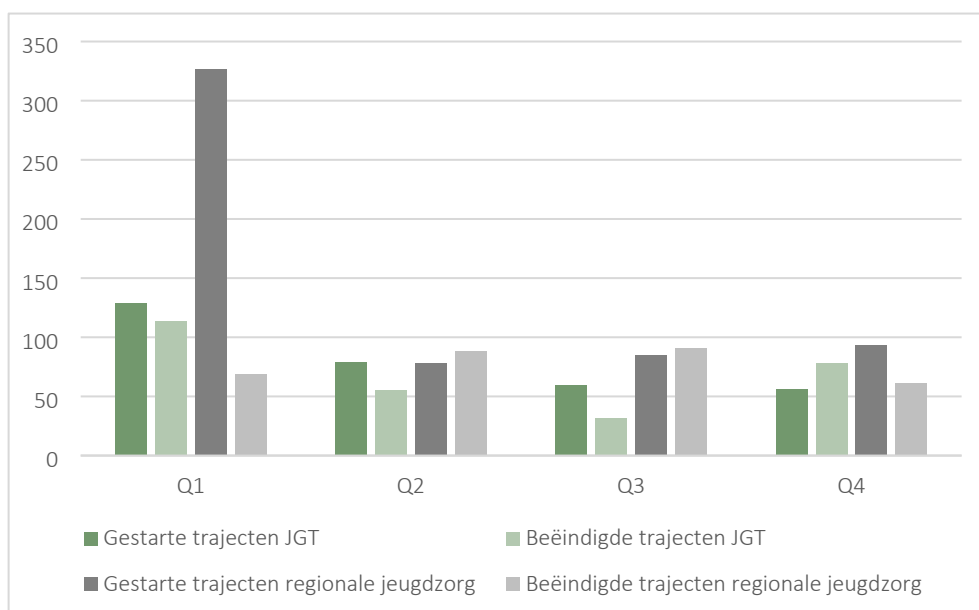
Aantal jongeren met jeugdzorg neemt af

Het aantal jongeren met jeugdzorg is in onze gemeente de afgelopen jaren afgenomen. Over het eerste half jaar van 2024 maakte 9% van de jeugdigen en jongeren in onze gemeente gebruik van één of meerdere vormen van jeugdzorg (landelijk 9,2% en regionaal 8,6%). In 2023 was het aandeel nog 10,5%. Er zijn grote verschillen per wijk te zien, zie onderstaande tabel. Eind 2024 ontvingen 189 jeugdigen jeugdhulp vanuit het lokale team en maakten 306 jeugdigen gebruik van regionaal gecontracteerde jeugdzorg (over heel 2024 waren dit er 548).

Jongeren met jeugdzorg	2022	2023
Hoogmade	10,7%	9,7%
Kaag	-	-
Leimuiden	9,5%	8,3%
Nieuwe Wetering	15,2%	14,2%
Oud Ade	11,7%	13,8%
Oude Wetering	10,8%	8,1%
Rijnsaterwoude	15,8%	11,9%
Rijpwetering	14,0%	11,0%
Roelofarendsveen	9,8%	7,9%
Woubrugge	10,5%	9,0%
Kaag en Braassem	12,1%	10,5%

Tabel 18: Aandeel jongeren met jeugdzorg per kern (bron: StatLine - Kerncijfers wijken en buurten 2023)

Te zien is dat het aantal nieuwe trajecten JGT per kwartaal afneemt en het aantal trajecten regionale jeugdzorg toeneemt per kwartaal. In figuur 5 lijkt er sprake te zijn van een groot aantal nieuwe trajecten, maar dit heeft te maken met de overgang van GO! voor jeugd naar de regionaal gecontracteerde jeugdzorg. Het aantal beëindigde trajecten fluctueert bij zowel JGT als de regionale jeugdzorg. In het laatste kwartaal is het aantal beëindigde trajecten bij het JGT hoger dan het aantal gestarte trajecten; bij de regionale jeugdzorg is het aantal beëindigde trajecten in het tweede en derde kwartaal hoger.

Figuur 5: Instream en uitstream JGT en regionale jeugdzorg (bron: rapportages JGT en Dashboard SOZ)

Gemiddelde duur jeugdzorgtrajecten neemt af, trajecten korter dan landelijk en regionaal gemiddelde

Het merendeel van de trajecten van het JGT worden binnen een jaar afgesloten. Te zien is dat het JGT in met name het eerste kwartaal heeft gewerkt aan “basis op orde” waarbij veel langdurige trajecten zijn beëindigd.

	2024			
	Q1	Q2	Q3	Q4
0 tot 0,5 jaar	33,3%	85,5%	87,9%	59,0%
van 0,5 jaar tot 1 jaar	2,6%	1,8%	12,1%	30,8%
van 1 jaar tot 1,5 jaar	7,9%	0,0%	0,0%	1,3%
van 1,5 jaar tot 2 jaar	21,1%	1,8%	0,0%	0,0%
langer dan 2 jaar	35,1%	10,9%	0,0%	9,0%

Tabel 19: Periode in zorg van beëindigde casussen van het JGT (bron: Rapportages JGT)

Kijken we naar de gemiddelde duur van alle jeugdzorgtrajecten in dagen, zien we een duidelijke afname. De gemiddelde duur van een traject ligt in onze gemeente aanzienlijk lager dan het landelijk en regionaal gemiddelde.

	2021	2022	2023	2024H1
Kaag en Braassem	487	462	287	253
Regio Holland Rijnland	347	357	310	336
Nederland	332	315	323	394

Tabel 20: Gemiddelde duur van trajecten (bron: StatLine - Jeugdhulptrajecten in natura; verwijzer, regio (gemeente))

6. Bestaanszekerheid

6.1 Inkomen

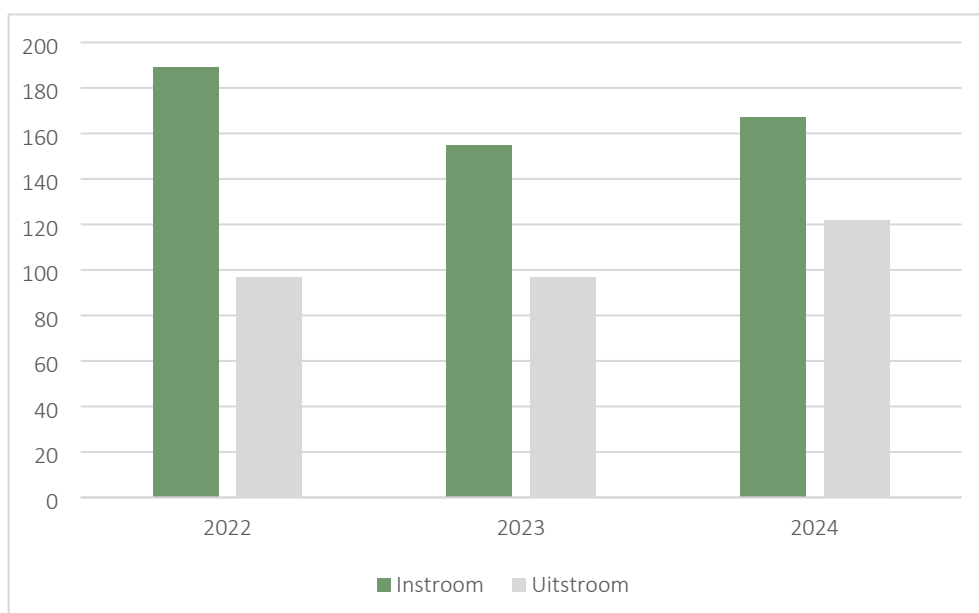
Inkomensniveau: verschillen tussen de dorpen

In onze gemeente had in 2023 3,9% van de huishoudens een inkomen onder of rond sociaal minimum. Dit is lager dan het landelijk gemiddelde van 6,5%. Er zijn grote verschillen te zien tussen de kernen, uiteenlopend van 1,9% in Nieuwe Wetering tot 5,8% op Kaag.

Meer dan 8% van de huishoudens had een inkomen tot 120% van het sociaal minimum in 2023. Landelijk was dit 12,2%. In Woubrugge had bijna 1 op de 10 huishoudens een inkomen tot 120%. In Nieuwe Wetering was dit 1 op de 20.

Beroep op inkomensondersteuning neemt af

Het aantal mensen dat een bijstandsuitkering vanuit de Participatiewet is de afgelopen jaren afgenomen. Dit komt met name door een lager afnemende instroom: van 118 in 2022 naar 71 in 2024. Grootste afname is te zien bij: statushouders: instroom in 2022 was vanuit doelgroep statushouders 46, in 2024 was dit 18. Ook het aantal inwoners die vanwege “einde ander inkomen” een beroep deed op een uitkering nam aanzienlijk af: van 27 inwoners in 2022 naar 10 in 2024.

Figuur 6: Instroom en uitstroom bijstandsuitkering (bron: rapportages DVO Alphen aan den Rijn)

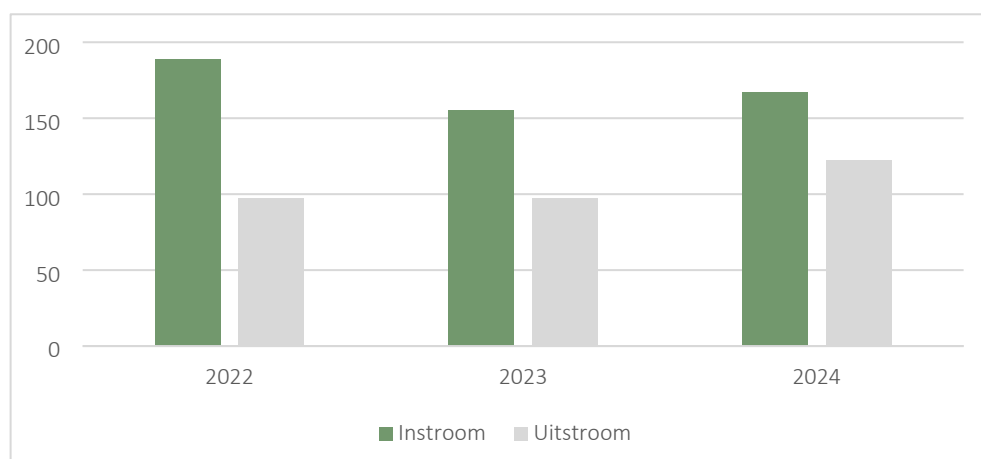
Eind 2024 hadden 343 inwoners een bijstandsuitkering. Hieronder zijn enkele kenmerken beschreven van deze groep:

- 25% was statushouder
- 85% had geen startkwalificatie
- Meer dan de helft was 45 jaar of ouder

6.2 Ondersteuning

Aantal inwoners met ondersteuning vanuit Tom in de buurt neemt toe

Eind 2024 ontvingen 289 inwoners ondersteuning vanuit Tom in de buurt (2023: 210 inwoners). Dit waren voornamelijk inwoners met psychische en psychosociale problemen (waaronder complexe echtscheidingsproblematiek en huiselijk geweld). Bijna driekwart van de inwoners met ondersteuning hadden te maken met deze problemen.

Figuur 7: Gestarte en beëindigde trajecten Tom in de buurt (bron: Jaarverantwoording Tom in de buurt)

Helft van de trajecten zijn maximaal een jaar lang

De helft van de trajecten duurden maximaal een jaar. Na afloop van de ondersteuning konden de meeste inwoners zelf verder met ondersteuning vanuit hun netwerk (>50%). Iets meer dan 20% van de inwoners met ondersteuning werd verwezen naar De Driemaster.

Aantal inwoners met een Wmo voorziening is nagenoeg gelijk gebleven

In 2024 is het aantal cliënten en het aantal uitstaande voorzieningen nagenoeg gelijk aan 2023. Het aantal inwoners met een vervoersvoorziening neemt toe, wat al jaren aan de orde is. Het aantal inwoners met een rolstoelvoorziening neemt voor het eerst af.

	2023	2024
Vervoer	216	230
Rollen	155	140
Wonen	280	297
HO zin	519	535
Regiotaxi	680	683

Tabel 21: Aantal inwoners met een voorziening (bron: Jaarverantwoording individuele Wmo voorzieningen Tom in de buurt)

Het aantal inwoners met huishoudelijke ondersteuning neemt al jaren toe. In 2024 maakten 535 inwoners gebruik van deze voorziening. Dit is een toename met meer dan 40% t.o.v. 2020.

7. Financiële ontwikkelingen

Uitgaven sociaal domein nemen toe 2022-2025

De uitgaven binnen het sociaal domein is de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen: tussen 2022 en 2024 is de toename circa € 8.500k. De toename is met name te zien bij de onderdelen:

- Welzijn en preventie
- Jeugd en onderwijs
- Ondersteuning
- Werk en inkomen
- Maatschappelijk vastgoed

	Werkelijke uitgaven			Begrote uitgaven		
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
CUP	€ -	€ 46	€ -	€ -	€ -	€ -
Sociaal domein breed	€ 738	€ 944	€ 997	€ 347	€ 267	€ 167
Welzijn en preventie	€ 2.097	€ 2.935	€ 3.019	€ 3.174	€ 3.082	€ 2.717
Gezondheid en veiligheid	€ 1.002	€ 822	€ 983	€ 1.030	€ 1.026	€ 1.026
Jeugd en onderwijs	€ 7.804	€ 8.962	€ 9.837	€ 9.937	€ 8.752	€ 8.752
Ondersteuning	€ 5.006	€ 6.228	€ 6.048	€ 6.330	€ 6.343	€ 6.343
Werk en inkomen	€ 8.534	€ 9.352	€ 10.158	€ 9.323	€ 9.323	€ 9.323
Inburgering	€ 152	€ 259	€ 396	€ 833	€ 259	€ 259
Maatschappelijk Vastgoed	€ 3.583	€ 3.855	€ 6.127	€ 8.568	€ 9.620	€ 4.142
Totaal	€ 28.916	€ 33.403	€ 37.565	€ 39.542	€ 38.672	€ 32.729

Tabel: Ontwikkeling financiën sociaal domein 2022-2027 x € 1.000 (bron jaarrekening en begroting Kaag en Braassem)

Toelichting

Thema	Toename	Toelichting	
Welzijn en preventie	+ € 1.000k	- Indexering kosten van De Driemaster - Toevoeging GALA middelen (budgettair neutraal: uitgaven en inkomsten gelijk) - Toevoeging extra taak schoolpedagoog - Extra kosten bibliotheek	€ 75k € 521k € 100k € 290k
Jeugd en onderwijs	+ € 2.000k		
Ondersteuning	+ € 1.000k	- Toevoeging Ondersteuning plus - Vroegsignalering (2024)	€ 100k € 32k
Werk en inkomen	+ € 1.500k	-	
Maatschappelijk vastgoed	+ € 2.500k		

Afname begroot budget vanaf 2026

Vanaf 2026 neemt het budget voor het sociaal domein in de begroting weer af: van € 39,5 miljoen in 2025 naar € 38,7 miljoen in 2026 en € 32,7 miljoen in 2027. De afname is met bijna € 7 miljoen t.o.v. 2025 in 2027 hoog te noemen. Hieronder wordt een toelichting op deze afname geboden.

Toelichting

Thema	Toename	Toelichting
Welzijn en preventie	- € 400k	- Afname landelijke SPUK middelen die werden doorgezet naar o.a. De Driemaster
Jeugdzorg	- € 1.200k	- Ingeboekte besparing van € 500k in relatie met landelijke besparingen - Wegvallen incidentele ophoging van € 700k in 2024 en 2025 voor regionale jeugdzorg
Inburgering	- € 600k	
Maatschappelijk vastgoed	-€ 4.400k	